Z á p i s

z pracovní porady krajských úřadů, magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hlavního města Prahy, konané dne 28. 11. 2014 formou videokonference

Přítomni :
- zástupci krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy
- za Ministerstvo vnitra
    - odbor všeobecné správy - JUDr. Kateřina Guluškinová, Mgr. Petr Šťastný, JUDr. Jana Hálová, Mgr. Kateřina Uhrová, Mgr. Ivana Beránková, JUDr. Oldřich Pejs, Ing. Nicol Nováková
    - odbor centrálních informačních systémů – Ing. Mgr. Hana Kašparová

I. STÁTNÍ OBČANSTVÍ

P r o g r a m agendy státního občanství:

- dohledávání dokumentů v archivech v návaznosti na elektronickou spisovou službu,
- tiskopisy na úseku státního občanství (a obecně rovněž na úseku matrik)
- plnění oznamovací povinnosti na úseku státního občanství
- aktuální problémy na úseku státního občanství,

1. Dohledávání dokumentů v archivech v návaznosti na elektronickou spisovou službu

Zástupci krajských úřadů byli informováni o distribuci *Metodického návodu k vyřizování státoobčanských žádostí při dohledávání dokumentů v archivech v návaznosti na elektronickou spisovou službu*, který byl vydán odborem archivní správya spisové služby Ministerstva vnitra v roce 2014.

Krajským úřadům bylo uloženo seznámit se s tímto materiálem a při provádění archivních státoobčanských šetřeních postupovat tak, aby to bylo v souladu s předmětným materiálem.

2. Tiskopisy na úseku státního občanství (a obecně rovněž na úseku matrik)

Krajské úřady byly informovány, že dne 3. 9. 2014 byla ve Sbírce zákonů publikována vyhláška č. 191/2014 Sb., o vzorech dokladů podle zákona o státním občanství České republiky a vyhláška č. 192/2014 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb.,

o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Obě vyhlášky nabydou účinnosti dne 1. 1. 2015.

Krajské úřady byly informovány, že tisk státoobčanských a matričních tiskopisů podle obou výše uvedených vyhlášek bude realizovat Tiskárna Ministerstva vnitra, která k tomu disponuje potřebným technickým vybavením.

Krajským úřadům bylo uloženo, aby

- u Tiskárny Ministerstva vnitra zajistily objednávku dostatečného počtu státoobčanských tiskopisů pro svou úřední potřebu a matričních tiskopisů pro úřední potřebu matričních úřadů náležejících do jejich správního obvodu a
- následné zajištění distribuce matričních tiskopisů matričním úřadům spadajícím do správního obvodu krajského úřadu.

Krajské úřady byly informovány, že bližší podrobnosti týkající se nakládání se státoobčanskými a matričními tiskopisy vystavenými podle výše uvedených vyhlášek bude vyhrazeno směrnici Ministerstva vnitra. Zároveň bylo sděleno, že k návrhu této směrnice se budou moci krajské úřady vyjádřit v rámci mezirezortního připomínkového řízení, do kterého bude návrh směrnice rozeslán.

K tomu se doplňuje, že v mezidobí od konání porady Ministerstvo vnitra připomínky uplatněné krajskými úřady k návrhu směrnice obdrželo a provedlo jejich řádné vypořádání.

Dále se uvádí, že v mezidobí od konání porady byla ve Věstníku vlády pro orgány krajů a obcí publikována směrnice Ministerstva vnitra ze dne 19. prosince 2014 č.j.: MV-151468/VS-2014, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2015.

Oficiální text směrnice, podepsaný ministrem vnitra, byl krajským úřadům zaslán na vědomí prostřednictvím e-mailu dne 22. 12. 2014, aby jí měly k dispozici ještě před nabytím účinnosti.

3. Plnění oznamovací povinnosti na úseku státního občanství

Obecně k plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)

Krajským úřadům bylo opětovně doporučeno, aby v případech, kdy dojde k nabytí státního občanství podle zákona o státním občanství České republiky ex lege a příslušný matriční úřad následně plní oznamovací povinnost o této skutečnosti podle § 53 zákona o státním občanství České republiky Ministerstvu vnitra, byla tato oznamovací povinnost realizována tak, že dotčený matriční úřad učiní předmětnou oznamovací povinnost ve věci nabytí státního občanství České republiky bez zbytečného odkladu vůči krajskému úřadu, do jehož územní působnosti matriční úřad náleží. Krajský úřad zaznamená nabytí státního občanství do své evidence nabytí a pozbytí státního občanství České republiky a následně, opět bez zbytečného odkladu, oznámí nabytí státního občanství Ministerstvu vnitra, které jej vyznačí do ústřední evidence. V takovém případě krajský úřad Ministerstvu vnitra výslovně sdělí,

že nabytí státního občanství do své krajské evidence nabytí a pozbytí státního občanství České republiky již vyznačil.

Uvedený postup je preferován z důvodu jeho větší operativnosti.

Krajské úřady byly opětovně upozorněny, že je nezbytné, aby jejich oznámení o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, jež činí vůči Ministerstvu vnitra, obsahovaly všechny údaje obsažené v ustanovení § 52 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky, tak aby Ministerstvo vnitra mohlo následně tyto údaje v souladu s citovaným zákonem do státoobčanské evidence vyznačit.

K plnění oznamovací povinnosti o nabytí státního občanství České republiky podle § 7 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky

Stejně tak byly krajské úřady upozorněny, že v případech, kdy je Ministerstvu vnitra oznamováno nabytí státního občanství České republiky dítětem na základě určení otcovství podle § 7 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky, je nezbytné v tomto oznámení jednoznačně uvést státní občanství matky ke dni určení otcovství (tzn. aby bylo zřejmé, zda matka byla občankou členského státu EU), nebo uvést, že matka dítěte měla ke dni učinění souhlasného prohlášení o určení otcovství v České republice povolen trvalý pobyt, nebo že byla bezdomovkyní.

- Bylo sděleno, že v takovém případě pak nepostačuje pouze předložení průkazu povolení pobytu pro cizince matkou dítěte, ale musí být zcela jednoznačně ověřeno, že ke dni určení otcovství disponovala matka dítěte právě statusem povoleného trvalého pobytu pro cizince. Tato skutečnost bude ověřena buď z průkazu povolení pro cizince dotyčné, nebo z cizineckého informačního systému. V rámci plnění oznamovací povinnosti vůči Ministerstvu vnitra pak bude vždy výslovně uvedeno (poznamenáno), že trvalý pobyt matky dítěte byl ověřen a jakým způsobem.

K plnění oznamovací povinnosti o nabytí státního občanství České republiky podle § 31 zákona o státním občanství České republiky

V případě, kdy krajský úřad rozhodl o nabytí státního občanství prohlášením podle § 31 zákona o státním občanství České republiky, je vždy nezbytné, aby krajský úřad v rámci plnění oznamovací povinnosti vůči Ministerstvu vnitra uvedl, jakým způsobem (resp. na základě jakého právního předpisu a jeho konkrétního ustanovení) prohlašovatel v minulosti pozbyl státní občanství České republiky (popř. československé státní občanství).

K plnění oznamovací povinnosti o nabytí státního občanství České republiky podle § 35 zákona o státním občanství České republiky

Krajské úřady byly upozorněny, že v rámci plnění oznamovací povinnosti je nezbytné rozlišovat, kdy se jedná o nabytí státního občanství prohlášením pouze podle § 35 ve spojení s § 73 zákona o státním občanství České republiky. Doporučuje se, aby v oznámení bylo výslovně uvedeno, že *k nabytí státního občanství došlo podle § 73 ve spojení s § 35 zákona o státním občanství České republiky.*

K plnění oznamovací povinnosti o nabytí státního občanství České republiky krajskými úřady vůči územním pracovištím OAMP MV

Za účelem vyloučení možných duplicit v agendových informačních systémech veřejné správy (ISEO a CIS) se až do odvolání stanovuje, že krajské úřady budou příslušným územním pracovištím OAMP MV hlásit nabytí státního občanství České republiky u těch osob, u kterých došlo ke konstitutivnímu nabytí státního občanství České republiky (tzn. jak udělením, tak jednotlivými způsoby prohlášení).

- Krajské úřady budou tato oznámení vůči územním pracovištím OAMP činit obratem poté, kdy se o nabytí státního občanství dotčené osoby dozví.

- Územním pracovištím OAMP bude zároveň krajskými úřady zasílána fotokopie předmětné listiny o udělení či nabytí státního občanství České republiky.

Dále bylo uloženo, že krajské úřady, které tak dosud nečinily, dohledají fyzické osoby, které v roce 2014 nabyly státní občanství České republiky a dodatečně nahlásí nabytí státního občanství příslušnému územnímu pracovišti OAMP v intencích výše uvedeného.

4. Aktuální problémy na úseku státního občanství

K žádostem o udělení státního občanství podaných za děti

- V případě, že rodiče žádají za několik svých dětí (sourozence), je nezbytné, aby za každého z těchto dětí byla podána samostatná žádost.

- Je nezbytné, aby z žádosti bylo jednoznačně patrné, zda je podávána pouze jedním z rodičů (s tím, že druhý z rodičů doložil svůj souhlas), nebo oběma rodiči dítěte.

Ke společným žádostem o udělení státního občanství rodičů a jejich dětí

- Bylo zdůrazněno, že v případech společných žádostí je nezbytné, aby za každého žadatele byl doložen samostatný životopis a samostatný dotazník.

Ke stanoviskům krajských úřadů k žádostem o udělení státního občanství

- Krajské úřady byly informovány, že je nanejvýš vhodné žadatele poučit, že je v jeho zájmu, aby co nejvíce podkladů vyžadovaných k žádostem o udělení státního občanství doložil již při podání žádosti na krajském úřadu.

  Výše uvedené však nemění nic na tom, že krajské úřady jsou povinny žádost ve lhůtě 30 dnů od jejího podání postoupit Ministerstvu vnitra. Pokud žadatel

požadované doklady krajskému úřadu nedoloží, nemůže být toto důvodem pro nepostoupení žádosti Ministerstvu vnitra. Krajský úřad pak ve svém stanovisku k žádosti uvede, jaké podklady v souvislosti s podáním žádosti po žadateli vyžadoval a že žadatel tyto podklady nedoložil (a z jakého důvodu, pokud to žadatel krajskému úřadu sdělí).

- Ve stanovisku bude vždy uvedeno přesné datum podání žádosti krajskému úřadu.

K podkladům dokládaným k žádostem o udělení státního občanství

- K podkladům dokládaným ze strany finanční a celní správy bylo sděleno, že Ministerstvo vnitra v této věci jedná s Generálním finančním ředitelstvím a Generálním ředitelstvím cel. Poté, kdy budou na základě těchto jednání konkretizovány podklady vystavované finanční a celní správou České republiky, jež budou žadatelé k žádostem dokládat, budou o tomto krajské úřady informovány.

- Až do odvolání platí, že žadatelé budou ze strany finanční a celní správy předkládat
  - potvrzení, že žadatelé nemají v evidenci daní u orgánů Finanční správy České republiky evidován nedoplatek s výjimkou nedoplatku, u kterého je povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky k aktuálnímu datu a
  - potvrzení, že žadatelé nemají v evidenci daní u orgánů Celní správy České republiky evidován nedoplatek s výjimkou nedoplatku, u kterého je povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky k aktuálnímu datu.

- V souvislosti se stanovisky krajských úřadů k žádostem o udělení státního občanství byly krajské úřady vyzvány, aby jejich stanoviska byla pokud možno co nejpodrobnější a aby obsahovala všechny relevantní informace, které mohou mít význam při rozhodování o žádosti. Stanoviska musí obsahovat vyjádření se ke splnění zákonem stanovených podmínek, případně informaci o tom, že krajský úřad na základě doložených podkladů nemůže posoudit, zda žadatel tu kterou podmínku splňuje či nikoliv.

- Ve věci obsahu stanovisek obecních úřadů k žádostem o udělení státního občanství bylo sděleno, že v této věci budou krajské úřady informovány samostatnou informací, poté, kdy se ve věci vyjádří rovněž odbor legislativy a koordinace předpisů MV.

- Bylo sděleno, aby krajské úřady k žádostem přikládaly fotokopie cestovních pasů žadatelů a jejich dokladů totožnosti (PKP). Zároveň se doporučuje, aby žadatel projevil výslovný souhlas s pořízením těchto fotokopií, který bude následně přiložen k žádosti.

- V případech, kdy žadatelé neprokazují podmínku znalosti českého jazyka a českých reálií na základě jejich alespoň tříletého studia v českém jazyce, je

nezbytné, aby byly doloženy podklady, které tuto alespoň tříletou délku studia jednoznačně prokazují.

K zvláštnímu způsobu udělení podle § 28 zákona o státním občanství České republiky

- Krajským úřadům bylo připomenuto, že žádost o udělení státního občanství podle § 28 zákona o státním občanství České republiky může být podána rovněž na kterémkoliv krajském úřadě.

- V této souvislosti pak bylo zdůrazněno, že krajský úřad v takovém případě k žádosti neobstarává stanoviska uvedená v § 28 odst. 6 zákona o státním občanství České republiky, tato stanoviska si obstarává Ministerstvo vnitra.

K prohlášení o nabytí státního občanství podle § 36 zákona o státním občanství České republiky

- Bylo opětovně sděleno, že prohlášení lze učinit i prostřednictvím krajského úřadu. Je-li tak učiněno, krajský úřad neprodleně usnesení postoupí Ministerstvu vnitra podle § 12 správního řádu.

- Správní poplatek za učinění prohlášení může být formou kolku uhrazen již při učinění prohlášení na krajském úřadě. Pokud se tak nestane, Ministerstvo vnitra následně prohlašovatele vyzve k úhradě správního poplatku.

Ostatní

- Krajské úřady byly opětovně vyzvány, aby v rámci požadavků o provedení státoobčanského šetření v ústřední státoobčanské evidenci sdělovaly Ministerstvu vnitra všechny relevantní údaje nezbytné pro provedení šetření v této evidenci. U žen zejm. údaje o příjmeních, kterými v průběhu času disponovaly, údaje o tom, kdy dotčená fyzická osoba opustila území republiky.

- Krajské úřady byly informovány, že v roce 2015 by mělo dojít k navýšení kapacity zkušebních termínů pro konání zkoušek z českého jazyka a českých reálií.

- Krajské úřady byly informovány o aktuální situaci týkající se testování formulářů pro zapisování do ISEO a čerpání údajů ze státem vedených evidencí na úseku státního občanství a matrik.

II. MATRIKA

1. Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška"), byl předložen na základě zmocnění obsaženého v § 21 zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování).

Ministerstvo vnitra reagovalo na požadavky celkem **54 obecních úřadů**, které měly zájem agendu ověřování vykonávat. Žádosti jednotlivých obecních úřadů byly Ministerstvu vnitra doručeny na základě doporučení krajského úřadu a příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a to po prověření, zda jsou splněny materiálně technické a personální podmínky k provádění ověřování (zda úředníci splňují kvalifikační požadavky pro výkon ověřovací agendy podle § 14 zákona o ověřování, zda je zajištěna vhodná úřední místnost, obstarány ověřovací knihy, ověřovací doložky apod.).

Do seznamu obecních úřadů provádějících ověřování byl zapracován také požadavek **Obecního úřadu Podbořanský Rohozec** (Ústecký kraj, správní obvod obce s rozšířenou působností Podbořany) o **vyřazení** tohoto obecního úřadu ze seznamu. Krajský úřad Ústeckého kraje i Městský úřad Podbořany doporučily žádosti Obecního úřadu Podbořanský Rohozec vyhovět.

Vyhláška byla publikována ve Sbírce zákonů pod **č. 346/2014 Sb.** a nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2015.

2. Vyhláška č. 192/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Dnem 1. 1. 2015 nabyla účinnosti vyhláška č. 192/2014 Sb.

a) V příloze vyhlášky jsou uvedeny vzory matričních tiskopisů, které jsou zúčtovatelnými tiskopisy se zajišťovacími prvky proti jejich padělání a pozměnění. Ve věci vidimace nových matričních tiskopisů odkazujeme na Informaci č. 18/2014 ze dne 19. 11. 2014.

Dne 19. 12. 2014 ministr vnitra podepsal návrh **Směrnice Ministerstva vnitra k jednotnému vedení evidence tiskopisů na úseku matrik a státního občanství.** Směrnice stanoví

- vedení evidence o přijatých, vydaných, poškozených nebo znehodnocených tiskopisech na úseku matrik a státního občanství a
- způsob likvidace poškozených a znehodnocených tiskopisů.

Směrnice byla publikována ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí, částce 5/2014 a nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2015. Směrnice byla elektronicky

rozeslána všem krajským úřadům, magistrátům měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy dne 22. 12. 2014.

V této souvislosti upozorňujeme na nepřesný údaj uvedený v příloze č. 1 Směrnice – Vzor evidenčního listu k matričnímu tiskopisu. Ve sloupci 6 bude matrikář uvádět „Datum vydání matričního dokladu (čl. 3 odst. 4 písm. e)), místo „Důvod vydání matričního dokladu (čl. 3 odst. 4 písm. f)).

b) K § 10 vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Podle ustanovení § 10 odst. 4 vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve znění platném do 31. 12. 2014, v zápise se k příjmení zapisovaných osob vyplní údaj o rodném příjmení pouze tehdy, jde-li o osobu, která uzavřela manželství a u které v důsledku toho došlo ke změně příjmení.

S ohledem na novou definici rodného příjmení v ustanovení § 68 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách"), se ustanovení § 10 odst. 4 vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vypouští.

Z uvedeného vyplývá, že s účinností od 1. 1. 2015 se v matričním zápise a na matričním dokladu vždy uvede rodné příjmení osoby, a to i u osob svobodných, u kterých nedošlo ke změně příjmení ve správním řízení po 1. 1. 2014 (např. Novotný, roz. Novotný). Rodné příjmení se bude uvádět i na druhopisech matričních dokladů, když matriční událost nastala před 1. 1. 2015.

c) K § 19 vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Podle ustanovení § 19 odst. 2 vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve znění platném do 31. 12. 2014, se dítěti mrtvě narozenému nepřiděluje rodné číslo, oddíl pro rodné číslo matrikář proškrtne vodorovnou čarou.

Uvedené ustanovení se vyhláškou č. 192/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vypouští. S účinností od 1. 1. 2015 se bude všem dětem po narození přidělovat rodné číslo. Bylo vyhověno požadavku odboru správních činností Ministerstva vnitra (evidenční důvody).

Odbor správních činností připravil návrh novely zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, jejíž účinnost se předpokládá k 1. 7. 2015. Navrhuje se, aby při osvojení nezletilého byla prováděna změna rodného čísla pouze jednou, při osvojení zrušitelném (I. stupeň). Při osvojení zletilého nebude změna rodného čísla prováděna.

d) K příloze č. 2 vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů

List matriční knihy úmrtí je uveden ve vzoru 7 v příloze vyhlášky č. 207/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Vyhláškou č. 289/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého, způsobu jeho vyplňování a předávání místům určení (vyhláška o Listu o prohlídce zemřelého), resp. vyhláškou č. 297/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého, způsobu jeho vyplňování a předávání místům určení, a o náležitostech hlášení ukončení těhotenství porodem mrtvého dítěte, o úmrtí dítěte a hlášení o úmrtí matky (vyhláška o Listu o prohlídce zemřelého), se změnil název tiskopisu List o prohlídce mrtvého na List o prohlídce *zemřelého*.

Na uvedenou změnu bylo nezbytné reagovat v novele vyhlášky. V příloze č. 2, vzoru 7 (List matriční knihy úmrtí) se slovo „mrtvého" nahrazuje slovem „zemřelého". Matriční tiskopisy Listu matriční knihy úmrtí vydané podle dosavadních právních předpisů mohou být ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky používány nejdéle do 31. prosince 2025 za předpokladu, že v nich budou změny vyznačeny.

3. Zákon č. 249/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Dnem 1. 1. 2015 nabyl účinnosti zákon č. 249/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

a) Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může **do šesti měsíců** po rozvodu manželství oznámit matričnímu úřadu, že přijímá zpět své dřívější příjmení. To platí i tehdy, hodlá-li manžel, který přijal příjmení druhého manžela s tím, že bude ke společnému příjmení připojovat své dosavadní příjmení, popřípadě první ze svých příjmení, užívat napříště jen své dřívější příjmení (§ 759 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Podle položky 11, ustanovení Osvobození, bodu 1. sazebníku uvedeného v příloze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění patném do 31. 12. 2014, je od poplatku podle této položky osvobozena změna příjmení, k níž dochází prohlášením rozvedeného manžela, že přijímá opět své dřívější příjmení nebo příjmení rodné, popřípadě, že upouští od užívání společného příjmení vedle příjmení dřívějšího, byla-li tato skutečnost oznámena **do jednoho měsíce** po nabytí právní moci rozsudku o rozvodu.

V položce 11, v ustanovení Osvobození v bodě 1 proto byla slova „jednoho měsíce" nahrazena slovy „šesti měsíců".

V této věci odkazujeme rovněž na Informaci č. 8/2014, bod. 2., ze dne 4. 7. 2014 ve věci Oznámení rozvedeného manžela, že přijímá opět své dřívější příjmení, popřípadě, že upouští od užívání společného příjmení vedle příjmení dřívějšího.

b) Podle ustanovení § 58 odst. 5 zákona o matrikách, s účinností od 1. 1. 2014 pokud fyzická osoba v dobré víře po dobu nejméně 5 let užívá své *příjmení* v nesprávné podobě, může před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude nadále užívat své příjmení ve tvaru, v jakém je uvedeno na vydaných dokladech. Jde-li o společné příjmení manželů, lze učinit prohlášení pouze se souhlasem druhého manžela, popřípadě jejich nezletilého dítěte staršího 15 let. Novelou zákona o matrikách tak byly zohledněny požadavky osob, které v dobré víře po dobu nejméně 5 let užívají své příjmení v nesprávné podobě. Pokud nebudou moci využít tohoto ustanovení, mohou požádat o povolení změny příjmení a uhradit příslušný správní poplatek.

Otázka užívání jména v nesprávné podobě, které osoba po řadu let v dobré víře užívá, však není v tomto novém ustanovení řešena. Nápravy lze dosáhnout pouze změnou jména provedenou ve správním řízení.
Za vydání povolení změny jména se hradí správní poplatek ve výši 1 000,- Kč[1]. Od poplatku podle této položky je osvobozena změna nebo oprava jména osvojených dětí nebo změna, *kterou je nutno provést v důsledku nesprávných nebo neúplných zápisů v matrice*[2].
Užívání jména fyzickou osobou v nesprávné podobě v dobré víře však bývá často způsobeno chybou při vydání matričního dokladu, nikoliv chybou při zápisu v matriční knize. Např. v matriční knize narození (1970) je uvedeno jméno dítěte „Jarmil", na vydaném rodném listu (1970) je uvedeno „Jaromil". V této podobě je jméno fyzické osoby následně uvedeno na občanském průkazu, cestovním dokladu, na vydaném oddacím listu, rodných listech dětí, atd. V důsledku pochybení matrikáře byl vydán rodný list s chybným jménem dítěte, avšak zápis v knize narození byl proveden v souladu s dohodou rodičů o jménu dítěte. S účinností od 1. 1. 2015 tak žadatel může požádat ve správním řízení o povolení změny jména z „Jarmil" na „Jaromil" bez úhrady správního poplatku.

V položce 11, v ustanovení Osvobození byla proto na konci textu bodu 2 doplněna slova „nebo v důsledku uvedení nesprávných údajů na vydaných matričních dokladech".

c) Podle stávající položky 11, části Poznámky, bodu 4. sazebníku, se *dřívějším příjmením* pro účely zákona o správních poplatcích rozumí jen nejblíže předcházející příjmení nebo příjmení rodné.

Podle stávajícího výkladu, je-li žadateli povolena změna příjmení na příjmení dřívější (např. po rozvodu jeho čtvrtého manželství), za snížený správní poplatek ve výši 100,- Kč[3], tak dosáhl do 31. 12. 2014 změny svého příjmení nejen na příjmení nejblíže předcházející, tj. příjmení, které užíval před vstupem do čtvrtého manželství, ale i na příjmení rodné.

---

[1] Položka 11 písm. b) sazebníku uvedeného v příloze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
[2] Položka 11, ustanovení Osvobození, bod 2, zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění patném do 31. 12. 2014.
[3] Položka 11 písm. a) sazebníku uvedeného v příloze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Podle našeho názoru je třeba pod pojmem „dřívější příjmení" chápat to příjmení, které fyzická osoba užívala bezprostředně před příjmením, které je aktuálně povinna užívat[4], což může být v některých případech příjmení rodné.

Navíc, s účinností od 1. 1. 2014, je v ustanovení § 68 odst. 2 zákona o matrikách definováno rodné příjmení jako příjmení uvedené v knize narození při narození dítěte, určení otcovství nebo osvojení do nabytí svéprávnosti dítěte a v souvislosti se změnou pohlaví.

Proto v položce 11, v ustanovení Poznámky, v bodě 4 se slova „nebo příjmení rodné" zrušují. S účinností od 1. 1. 2015 se dřívějším příjmením pro účely zákona o správních poplatcích rozumí jen nejblíže předcházející příjmení.

4. Kontroly výkonu přenesené působnosti na úseku matrik a státního občanství na krajských úřadech v roce 2015

Na základě ustanovení § 27 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), a usnesení vlády České republiky č. 689 ze dne 11. září 2013 vypracovalo Ministerstvo vnitra plán kontrol krajských úřadů. V souladu s tímto plánem se v roce 2015 uskuteční kontroly výkonu přenesené působnosti na úseku matrik a státního občanství na následujících krajských úřadech

- březen 2015 - Krajský úřad Ústeckého kraje
- květen 2015 - Krajský úřad Karlovarského kraje
- říjen 2015 - Krajský úřad Pardubického kraje
- listopad 2015 - Krajský úřad Libereckého kraje.

Na závěr pracovní porady byly krajské úřady informovány o personálních změnách na oddělení státního občanství a matrik odboru všeobecné správy, ke kterým dochází od 1. 12. 2014.

Praha, leden 2015
Zpracovali: Mgr. Petr Šťastný
JUDr. Jana Hálová

[4] § 68 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.